



# NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Sestdiena, 1995. gada 2. septembris

Nr. 64 (6619)

## Vietējās ziņas



◆ Preiļu vakarskola pārcēlusies uz jaunām telpām Celtnieku ielā, SCO kantora pirmajā stāvā. Te mācīsies vairāk nekā 100 cilvēku. Jauno telpu izremontēšanā un sakārtošanā daudz darījuši paši pedagogi, kā arī nodarbinātības dienesta norīkote strādnieki Alfons Šņepsts un Alberts Pauniņš.

◆ Attēlā: skolotāja S.Zagorska kārtro mācībām kabinetu.

J.Silicka foto

### Uz Preiļiem brauks prezidents

Tiek gatavota Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa vizīte Preiļu rajonā. Pagaidām tiek plānots, ka tā notiks šī gada 21. septembrī.

Vizītes dienaskārtībai rajona padome piedāvā Livānu rūpniecības uzņēmumu apmeklējumu, iepazīšanos ar zemnieku saimniecībām Galēnu pagastā, veselības aprūpes iestāžu apmeklējumu. Noslēgumā paredzēta tikšanās ar rajona iedzīvotājiem. Cerams, ka mūspuses ļaudis prezidenta apmeklējuma reizē ar labdarības koncertu iepriecinās arī komponists un politiķis Raimonds Pauls.

### Jauns veikals

Jau divas nedēļas Preiļos, kinoteātra «Ezerzeme» telpās, pircējus apkalpo firmas «Dzintars» veikals. Pagaidām gan preču sortiments nav īpaši plašs. Tomēr līdzās pazīstamās firmas ražojumiem te var iegādāties arī fabrikas «Lauma» izstrādājumus un dažādas sadzīves ķīmijas preces.

Jācer, ka ar laiku veikals krietni paplašinās preču klāstu un pierādīs, ka viens kārtīgs parfimērijas un galantērijas preču veikals ir labāk nekā neizdevusies kafej-

nica vai nesakopts un nolaists krodziņš.

### Vai slēgs Aglonas internātgimnāziju?

Jau 14. augustā LR Ministru prezidentam Mārim Gailim tikuši nosūtīti Aglonas bazilikas dekāna A.Aglonieša un arhibiskapa J.Pujāta parakstītie «Priekšlikumi par Aglonas katoļu ģimnāzijas atjaunošanu». Tajos ieteikts pieņemt Ministru Kabineta lēmumu par pašreizējās Aglonas internātgimnāzijas slēgšanu, pieņemt lēmumu par Aglonas katoļu ģimnāzijas atjaunošanu un Ministru Kabineta apstiprināt tās nolikumu, nodrošināt finansējumu proporcionāli laicīgo priekšmetu stundu īpatsvaram mācību plānā. Priekšlikumos piebilsts, ka šāds risinājums apmierinātu baznīcu un valsts pašreizējos izdevumus samazinātu par 10 līdz 20 procentiem.

Beidzot šī ziņa ir nonākusi arī līdz Preiļu rajona padomei, kura informē LR Ministru Kabineta, ka neviena rajona iestāde nav informēta par lemjamo jautājumu un par skolas turpmāko likteni. Padome uzsver, ka rajonu skola interesē kā bērnu bāreņu mācību vieta. Rajona padome lūdz atlikt Aglonas bazilikas ierosinātā jautājuma izskatīšanu.

L.Kirillova

### 56 kilometri uz velosipēdiem

Preiļu slimnīcas ārsti, medicīnas māsas — kopā 34 cilvēki, ātrās palīdzības mašīnas šoferi Arvida Sondora vadībā nedēļas nogalē devušies uz Talsiem, lai piedalītos tradicionālajā Miera velobraucienā. Katrs ir pilns apņēmības nobraukt 56 kilometrus.

### Tatāru, ukraiņu, krievu, baltkrievu, ebreju piemiņai

Galēnu pagasta centrā ir kapi, kuros atdusas otrā pasaules kara upuri, dažādu tautību pārstāvji. Kapu ansamblis iet bojā, bet tā atjaunošanai pagastam nav naudas. Pagasta padome izlēma griezties Krievijas konsulatā Daugavpilī. Pagājušajā nedēļā Galēnos ieradās konsuls Ģenādijs Kaznačejevs, aplūkoja kapus, izteica atzinību, ka šeit rūpējas par fašisma upuru piemiņu, kā arī apsolīja 3000 ASV dolāru brāļu kapu ansambļa restaurācijai.

Rajonā neatradās firma, kas ar šiem darbiem, jo nepieciešama arī gravēšana, tiktu galā. Darbu veicēji sameklēti Jēkabpils rajonā, kam būs pa spēkam gan pieminēta atjaunošana, gan kapu plāksnēs iegravēt uzrakstus. Starp citu, šajā mazajā kapsētiņā apbedīti 99 karavīri, bet uzvārdi un ziņas ir tikai par 26.

Kaznačejeva kungs vēlas, lai darbi līdz gada beigām tiktu pabeigti, līgums starp konsulātu un darbu veicējiem tikšot noslēgts bez starpniekiem.

### Atjaunots Bērtuļu tirgus

Galēnu pagastā kopš daudziem gadu desmitiem 27.augustā atkal reiz notika Bērtuļdienu tirgus, kas kādreiz tuvā un tālā apkārtnē bija lielā ciena. Šogad pirmie tirgotāji ieradusies ap pulksteni sešiem rītā, pēdējie aizbraukuši ap pulksteni sešiem vakarā. Pieticis gan pircēju, gan pārdevēju. Pirmo reizi ar saviem darinājumiem tirgū piedalījies topošais galdnieks Aldis Opolais. Viņa gatavotie ķebļi, puķupodi un arī siles nopirkta ātri vien, jo zemniekiem pēc šādām lietām allaž ir nepieciešamība. Nokautrējušās vietējās saimnieces, toties no tālākiem ciemiem cepējas saveđušas našķus.

Bet pagasta kasē — savs mazumiņš no nomas maksas.

### Arodvidusskola turpinās pastāvēt

Pašās pēdējās augusta dienās radusies skaidrība par arodvidusskolas, kurā sagatavo tirdzniecības darbiniekus, pastāvēšanu Preiļos. Skolas direktora vietniece mācību un ražošanas darbā Anda Mihai-

lova informēja:

— Noslēgts līgums starp Latvijas kopdarbības Centrālo Savienību «Turība» un Preiļu pilsētas domi, ka skola pāriet pašvaldības īpašumā un pašvaldība nodrošina tās mācību procesu un saimniecisko darbību. Turpmāk skola sauksies «Preiļu pilsētas arodvidusskola».

29. augustā skolas vadību pārņēma jaunā direktore — Vaira Vucāne. 4. septembrī skolā sāksies jaunais mācību gads, kurā mācības turpinās visas grupas, kam jābeidz šī skola. Mācības skolā uzsāks divas jaunuzņemtās grupas pēc 9. klases, kas iegūs vidējo izglītību un mācīsies pēc Latvijas — Dānijas kopsadarbības projekta. Visi līdzšinējie skolas pedagogi un darbinieki turpinās darbu.

Kā informēja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks J.Desainis, par pirkumu — Preiļu kooperatīvās arodvidusskolas ēku kompleksu «Turībai» jāsamaksā 96 tūkstoši latu. Šī summa jānomaksā līdz 2000. gadam, pirmajā gadā samaksājot 24 tūkstošus. Pilsētas dome izmantoja «Turības» piedāvātās pirkuma tiesības. Skola trīs gadus saglabās savu profilu, tās tālāko likteni rādīs laiks.

### Sākumskolas klases — arodvidusskolā

Kā informēja Preiļu 1. vidusskolas direktors Jānis Eglītis, ir izlemts, ka skola šajā mācību gadā izmantos telpas kooperatīvajā arodvidusskolā. Līdz 1. oktobrim piecas no pašlaik bērnudārzā «Auseklītis» esošajām sākumskolas klasēm pārcelsies uz arodvidusskolas kopmitņu ēku 1. stāvu. «Auseklītī» paliks viena pirmā klase, kurā mācīsies siera rūpnīcas mikro-rajonā dzīvojošie bērni. Diemžēl, kā teica direktors, šo bērnus, kuru ir pāri trīsdesmit, visus vienā klasē uzņemt nevar, un vairākiem nāksies mērot tālo ceļu līdz pilsētas centram.

Uz arodvidusskolas internāta ēkas trešo stāvu pārcelsies Preiļu 1. vidusskolas internāts. Šeit būšot labāki apstākļi nekā skolas vecajā internātā. Uzturēšanos internātā šajā mācību gadā pieteikuši 20 skolēni.

Tomēr kopumā telpu ziņā apstākļi salīdzinājumā ar bērnudārzā «Auseklītī» būs pasliktinājušies. Šeit nebūs katrai klasei atsevišķas garderobes, labierīcību telpas. Arī arodvidusskola izmantos dažas šajā stāvā esošās telpas. Vēl risināms jautājums par skolēnu ēdināšanu. Arodvidusskolā darbojas bufete, bet jaunākajām klasītēm vajadzīga ēdnīca.

Pēc direktora domām, jaunākās klases šeit atradīsies tikai vienu gadu.

LRancāne

## Preiļiešiem maizīte garšo...

Preiļos maizi tirgo vairāk nekā desmit tirdzniecības uzņēmumos, tomēr līdz vakaram rupjmaizes (sevišķi lētākās) reizēm pietrūkst. Cenu ziņā ir lielas atšķirības starp kooperatīvajām un individuālajām tirgotavām. Visdārgākā maize ir kooperatīvās biedrības veikalos: kā centra gastronomā, tā «Koopera-

torā» rupjmaizes ķieģelītis maksā 22 (vienu laiku pat 23) santīmus, baltmaizes batons — 20 santīmus. Centra gastronomā no rītiem pārdošanā ir 16 maizes šķirnes.

Dārgāka maize, izņemot rupjmaizes ķieģelīti (20 santīmi), kļuvusi «Karīnā» — rudzu maizes klaipiņš maksā līdz 30 santīmiem un

pat vairāk. Agrāk maize te bija daudz lētāka un pilsētnieki to pirkta nāca uz šejieni.

Agrofirma «Turība» veikalā pārdod 4 šķirņu rupjmaizi un 3 šķirņu baltmaizi, un visa ir svaiga un kvalitatīva. Saldskābās maizes klaips te maksā 15 santīmus, kļona maizes klaips — 13 santīmus. Šajā

veikalā pircēju netrūkst, bet gadās, ka pievakarē pietrūkst maizes.

Vislētākā maize Preiļos ir veikalā «Trio» pilsētas centrā. Tiesa, te pārdod tikai rupjmaizes ķieģelīti par 18 santīmiem un baltmaizes batonu par 19 santīmiem.

Tirgū maizi pārdod četrās vietās. Vislielākais pieprasījums ir pēc

svaigās maizes, kas ir samērā lēta. Ap punkstus 12 rupjmaize ir jau izpārdota. Maizi Preiļu tirgū realizē pat kāds uzņēmējs no Salaspils. Tā ir ļoti dārga — par nelielu klaipiņu rupjmaizes prasa pat 34 santīmus, bet ir cilvēki, kas to pērk, jo esot ļoti garšīga.

J.Aizkalns

# Vieglatlētikas veterāni Latvijā un pasaulē

Vieglatlētikas kopaina nebūtu pilnīga, ja neatspūgolo «Novadniekā» arī sporta veterānu startus. Vēl jo vairāk tāpēc, ka mūsu pieredzējušie sportisti to ir pelnījuši. 12 godalgotās vietas Latvijas veterānu čempionātā, 2. vieta komandur stafetē un 7. vieta kopvērtējumā. Nākamgad šīs sacensības notiks pie mums, Preiļos, un mūsu veterāni savu spēku varēs apliecināt saviem līdzjutējiem. Jāgatavojas!

Ja Māriete Kozlovska pie uzvarām mūs jau pieradinājusi, arī šoreiz 13,7 sek. noskriet 100 m un tāllēkšanā veikti 4 m 72 cm, tad Anna Ivbulē, Dravnieku pamatskolas skolotāja, pirmo reizi divkārtējās čempiones godā lodes (3 kg) grūšanā — 11 m 10 cm un šķēpa mešanā — 17 m 46 cm. Aglonas vidusskolas direktors Feoktists Pušņakovs pārliecinoši uzvarēja 400 m distancē — 57,8 sek. un izcīnīja 2. vietu 100 m distancē — 12,6 sek. Savulaik republikas izlases sprinteris, rajona lauksaimniecības konsultāciju biroja vadītājs Māris Liniņš saglabājis atzīstamas ātruma īpašības un savā vecuma grupā arī izcīnīja 2. vietu — 12,8 sek.

Divas godalgotas vietas rajona izlases joprojām pirmajam numuram mešanu disciplīnās Zojai Piskunovai — lodes (4 kg) grūšanā 3. vieta — 9 m 38 cm, bet diska mešanā 2. vieta — 24 m 24 cm. Rajona izlases veterāns, Vārkavas pamatskolas skolotājs Aleksandrs Volonts augstlēkšanā veica 1 m 40 cm un izcīnīja 3. vietu. Bronzas medaļu izcīnīja arī Aizkalnes pamatskolas direktore Irēna Meņšikova 1500 m skrējienā. Turpat solīti no medaļām bija Gunārs Mikulis, Pēteris Liepnieks, Alberts Čeirāns, Valentīna Liniņa, dodot vērtīgus punktus komandu ieskaitē.

Zēl, ka daudziem no viņiem tas arī bija vienīgais starts sezonā ārpus sava rajona. Veterānu izlase tiek savākta, tam ir paredzēti kaut arī minimāli līdzekļi tikai šīm sacensībām, bet, lai veiksmīgi startētu, nepieciešami vismaz 5 - 6 starti sezonā.

Valstī arvien biežāk tiek rīkotas dažādas veterānu sacensības, arī kaimiņvalstīs mūs labprāt uzaicina sacensties. Nupat bija iespējas startēt Baltijas un Ziemeļvalstu sacensībās Sāremā (Igaunija). Bet kur tad vēl oficiālie Eiropas un pasaules veterānu čempionāti, kas pasaulē ir tik populāri un pulcina lielu dalībnieku skaitu. Visas šīs sacikstes ir individuālas; nepieciešama tikai liela uzņēmība un ne maza naudiņa. Ja pirmo vēl varētu atrast, tad ar otro... Faktiski visu gadu jākrāj nauda; jo lūgumu palīdzēt dzirdīgas ausis, kā likums, neatrod. Esmu pārliecināts, ka gan pilsētu, gan rajonu pašvaldību budžetā sporta veterānu aktivitātēm būtu jāiedala noteikti līdzekļi.

Patīkami, ka 17 Latvijas vieglatlētu vidū,



kas startēja pasaules veterānu čempionātā Bufalo (ASV), bija arī divi līvānieši — Māriete Kozlovska un Gunārs Mikulis. Čempionāts ilga 10 dienas, un 5529 dalībnieki no 74 valstīm sadalīja milzumu medaļu visdažādākajās vecuma grupās un disciplīnās.

Mārites vecuma grupā tāllēkšanā startēja 22 sportistes, to skaitā arī savulaik ļoti pazīstamas sporta draugi. Bet pār rezultātu līmeni šāda mēroga sacensībās lai liecina finālastoņnieka protokols:

1. Wlodarczyk (44 gadi)	5.79	Polija
2. Potapova (41)	5.20	Krievija
3. Ocamica (43)	5.15	Francija
4. Dech (41)	5.13	Vācija
5. Akkerman (40)	5.0	Nīderlande
6. Heidarsdottir (40)	5.03	Islande
7. Kozlovska (44)	4.80	Latvija
8. Shew (40)	4.77	Malajzija

Tādā veidā pēc 7. vietas pagājušā gada Eiropas veterānu čempionātā Atēnās (ar rez. 4.70) tāda pat vieta arī pasaules čempionātā. 100 m skrējienā Māriete gaidīja 42 pretinieces. Priekšskrējienā 100 m veikti 14,29 sek. un tas izrādās pietiekami, lai iekļūtu starp 16 labākajām un turpinātu sacensības. Pusfinālā skrīet sanāca 5. dienā pēc ielidošanas, kas ar aklimatizāciju saistīto problēmu ziņā ir visgrūtākais, un finālastoņniekā iekļūt neizdevās. Visumā ļoti atzīstams starts, un var tikai apbrīnot sportisti, kuras treniņu apstākļi vienkārši neapskaužami. Par viņas teicamo sportisko formu liecina rezultāti Rīgas at-



klātajā veterānu čempionātā — 100 m noskriet 13,3 sek. un tāllēkšanā aizlēkti 4 m 88 cm.

Gunārs Mikulis arī startēja godam. Soļotāju skaits jau pēc pārbaudes sniedzās pāri pussimtam. Gunārs 5 km nosoloja 32 min. 22 sek. un izcīnīja 37. vietu, bet 20 km distancē 2 st. 17 min., kas deva 37. vietu. Taču lielāko panākumu Gunārs guva kopā ar komandas biedriem rīdzinieku Zigurdu Irbi un daugavpilieti Vladimīru Dribincevu 20 km komandu soļojumā, izcīnot augsto 5. vietu. Lūk, kādā secībā sarindojās komandas 20

km distancē:  
1. ASV; 2. Francija; 3. Vācija; 4. Lielbritānija; 5. Latvija; 6. Itālija; 7. Austrālija; 8. Čehija.

Attēlos:  
● Māriete Kozlovska — pasaulē septītā jau otro gadu;  
● Gunārs Mikulis (centrā) ar saviem komandas biedriem pēc finiša 20 km soļošanā;  
● mūsu veterāni sprinteri Māris Liniņš un Feoktists Pušņakovs kā vienmēr optimisti.

## Mūsu vieglatlēti ceļā uz Aizputi



Ko dara rajona spēcīgākie vieglatlēti pēc veiksmīgā starta Latvijas čempionātā? Nē, nebūt nedus uz lauriem, bet turpina mēktieciģi gatavoties un startēt sacensībās.

Svarīgākās no tām joprojām noris Valmierā. Tur notika arī Latvijas vieglatlētikas savienības kausa izcīņa. Jānis Māsāns atkaroja sev līdera vietu Latvijas izlasē, lodes grūdēju konkurencē uzvarot un ar pietieciģu rezultātu 15 m 11 cm.

Pēdējā laikā katrā startā savus rezultātus trīssoļlēkšanā uzlabo Juris Iļjins. Jurim šī sezona ir bijusi startiem pārbagāta. Nupat atgriezies no sacensībām Helsinkos, kur Baltijas valstu jaunatnes izlases sastāvā piedalījās mačsacikstēs ar somiem un ar rezultātu 13 m 78 cm ieguva 6. vietu, Preiļu 1. vidusskolas audzēknis savu sezonas tālāko lēcieni pagarināja līdz 13 m 86 cm un izcīnīja 2. vietu jau pieaugušo konkurencē, lai arī nestartējot valsts izlases dalībniekiem.

Savus personīgos rekordus 800 m distancē uzlaboja abi šobrīd rajona spēcīgākie vidusdistancēnieki Ivars Zeltiņš un Andrejs Bondarevs, attiecīgi uzrādot laiku 1.58,23 un 1.59,77, kas viņus ierindoja 6. un 8. vietā.

Pēc šiem startiem Latvijas valsts izlases vieglatlēti, viņu skaitā arī Jānis Mačāns, palika Valmierā, gatavojoties ikgada mačiem ar Lie-

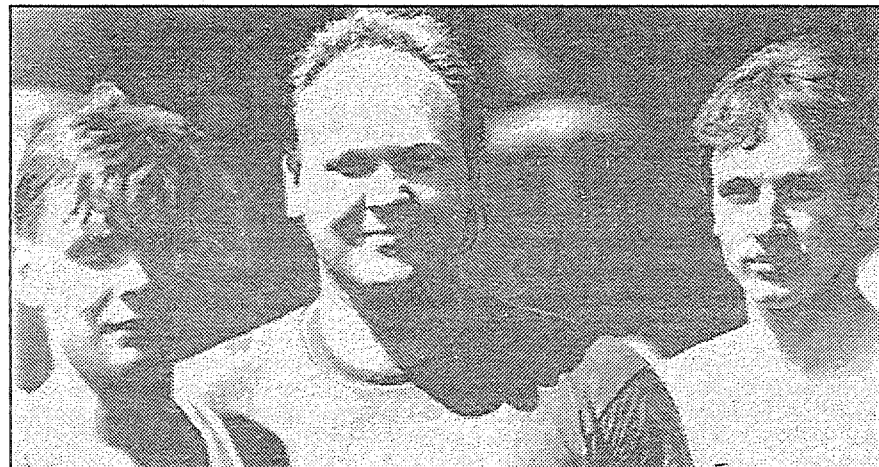
tuvu un Igauniju. Izlase to maču vinnēja, Jānim kaimiņvalstu stiprinieku pulkā šoreiz 5. vieta ar 15 m 31 cm tālu raidījumu, revanšējoties pašmāju diska metējam Andrim Smočan par sāpīgo zaudējumu valsts čempionātā. Jā, cerēts bija vairāk. Ieguldīts liels darbs, tērēti personīgie līdzekļi, nekādu atbalstu tā arī nesagaidīja. Vai pietiks spēka turpināt?

Normunds Piebalgs šos startus izlaida (mača garākā skriešanas distancē bija 5000 m), bet rūpīgi gatavojas valsts čempionātam pusmaratonā.

Nepārtrauktā lietū un vējā Bīķernieku mototrasē šosejas apli mūsu spēcīgākais maratoniests 50 viru konkurencē izcīnīja sudraba medaļu — 1:09,16, revanšējoties Ziedonim Zaļkalnam, šī gada «SWH - Rīga» maratona uzvarētājam. Uzvarēja Aleksandrs Prokopčuks — 1:06,31. Visu triju laureātu turpmākie plāni saistās ar maratonu Duisburgā 16. septembrī. Vēlēsim Normundam veiksmi!

Bet pirms tam gan Normunds, gan Jānis, gan visi patlaban spēcīgākie rajona vieglatlēti dosies uz «Lauku Avīzes» finālsacensībām Aizputē. 2. septembrī uz starta Aizputē izies:

1. Inga Putka (Preiļu 1.vsk. - Policijas akadēmijas studente) — 100 m, 400 m;
2. Olga Borisova (Preiļu 2. vsk. skolotāja) — 100 m, augstlēkšana, šķēps;
3. Oksana Jakovļeva (Preiļu 1. vsk. skolniece) — 100 m/b, tāllēkšana;
4. Antra Upeniece (Riebiņu vsk. - Murjāņu sporta ģimnāzijas audzēkne) — 3 km soļošana;
5. Līga Švirkste (Rožupes pamatsk. skolniece) — 1500 m, 3000 m;
6. Svetlana Paškova (Līvānu 2. vsk. skolniece) — 400 m;
7. Māriete Kozlovska (a/s «Līvānu stikls» sek-



- retāre) — 100 m, tāllēkšana;
8. Zoja Piskunova (agrofirmas «Turība» dispēdere) — lode, disks;
9. Dace Liniņa (Preiļu 1.vsk. - Policijas akadēmijas studente) — augstlēkšana, šķēps;
10. Aivars Podskočijs (Preiļu 2. vsk. skolotājs) — 100 m;
11. Ivars Zeltiņš (Galēni-Rīgas Pedagoģiskās augstskolas students) — 400 m;
12. Andrejs Bondarevs (Līvānu 2. vsk. - Rēzeknes Augstskolas students) — 1500 m;
13. Normunds Piebalgs (Galēni-Rīga) — 5000 m;
14. Aigars Salenieks (Galēni-Policijas akadēmijas students) — 10 km soļošana;
15. Jānis Māsāns (SK «Cerība» treneris) — lode, disks, veseris;
16. Jāzeps Šņepsts (a/s «Preiļu siers» ģenerāldirektors) — šķēps;
17. Oļegs Ledovskis (Jaunaglonas lauksaimniecības skolas audzēknis) — augstlēkšana, 100 m/b;
18. Juris Iļjins (Preiļu 1. vsk. skolnieks) — tāllēkšana, trīssoļlēkšana;
19. Dainis Meņšikovs (Aizkalne - Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas students) —

tāllēkšana, augstlēkšana;  
20. Aldis Adomovičs (Preiļu 1. vsk. skolotājs) — 400 m, 1500 m.

Finālsacensībās startēs 10 spēcīģāko lauku rajonu izlases, kas zonu sacensībās uzvarēja, jeb savāca visvairāk punktu. Mūsu rajona izlase Latgales zonas sacensībās Preiļos uzvarēja, savācot 8104 p., kas ir piektais rezultāts pirmajā kārtā. Saskaņā ar «Lauku Avīzes» balvu izcīņas nolikumu katrā komandā drīkst būt ne vairāk kā 20 vieglatlētu. Finālsacikģu programmā ir 26 disciplīnas, katrā no tām arī jāstartē, jo viena labākā sportista rezultāts veidā tiek novērtēts ar punktiem un pieskaitot vienas labākās stafetes punktus sastāda kopēģo komandas punktu pūru.

Materiālus sagatavoja Jāzeps Lazdāns, SK «Cerība» vieglatlētikas treneris  
Attēlos:  
● Zoja Piskunova startē gan veterānu mačos, gan rajona galvenajā komandā;  
● Aldis Adomovičs, Jānis Māsāns un Aivars Podskočijs (no kreisās) pēc uzvaras «Lauku Avīzes» sacensībās Preiļos.  
J.Silicka foto

## Sociālās apdrošināšanas pārvalde informē

Sociālais nodoklis veido LR Valsts sociālās apdrošināšanas budžeta ieņēmumus, kurus izlieto sociālās palīdzības sniegšanai — valsts pensijas, bezdarbnieka pabalsti, apbedīšanas pabalsti, darba nespējas pabalsti, grūtniecības un dzemdību pabalsti.

Preiļu rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldē kā sociālā nodokļa maksātāji ir reģistrēti 540 darba devēji, 140 zemnieku saimniecību īpašnieki un viņu ģimenes locekļi, 118 individuālā darba darītāji un viņu ģimenes locekļi, 460 personas, kurām ir tiesības saglabāt darba stāžu likuma «Par valsts pensijām» 36. panta kārtībā.

Analizējot pārskatu rezultātus par sociālā nodokļa piešķiršanai, maksājumiem un valsts sociālās apdrošināšanas līdzekļu izlietošanu laikā līdz šī gada 1. jūlijam, var secināt, ka vislielākie sociālā nodokļa parādnieki rajonā ir:

- akciju sabiedrība «Līvānu stikls» — kavētais parāds 212645 lati,
- akciju sabiedrība «Līvānu māja» — 178361 lats,
- Preiļu rajona padome (par bijušo centrālo rajona slimnici — 62770 lati,
- paju sabiedrība «Preiļu SCO» — 52034 lati,
- SIA «Līvānu PMK» — 51496 lati,
- SIA «Līvānu būvmateriāli — R» — 31415 lati,
- Līvānu melioratīvās celtniecības valsts uzņēmums — 29336 lati,
- akciju sabiedrība «Preiļu siers» — 22695 lati,
- Līvānu kūdras fabrika — 21291 lats,
- SIA «Stabulnieki» — 19059 lati,
- SIA «Dubna — 92» — 11902 lati,
- valsts Līvānu biokīmiskā rūpnīca — 11173 lati,
- valsts uzņēmums «Anda» — 10895 lati,
- paju sabiedrība «Jersika» — 9416 lati,
- SIA «Sils» — 8670 lati,
- Līvānu dzīvokļu komunālā saimniecība — 6140 lati,
- SIA «Kometeh» — 5455 lati,
- firma «VIVA» — 4927 lati,
- SIA «Ozols» — 4888 lati,
- paju sabiedrība «Ausma» — 1760 lati,
- individuālais uzņēmums «Agate» — 603 lati,
- SIA «Fenilon» — 588 lati,
- paju sabiedrība «Smelteri» — 574 lati,
- valsts uzņēmums «Lauktechnika» — 544 lati,
- individuālais uzņēmums «Erato» — 313 lati,
- SIA «Carina» — 301 lats.

Visus parādniekus nemaz nav iespējams nosaukt. Ļoti daudziem uzņēmējiem kavētie parādi ir no 50 līdz 300 latiem. Kopumā rajonā kavētie parādi summa ir 794106 lati. Devīniem uzņēmumiem — paju sabiedrībai «Gaismā», paju sabiedrībai «Dzintars», paju sabiedrībai «Gailīši», paju sabiedrībai «Rušona», SIA «VIVA», SIA «Fenilon», SIA «Mars», SIA «A.C.D.» un Preiļu SPK, kuri jau pārtraukuši saimniecisko darbību, ir pieteiktas pretenzijas parāda piedziņai bezstrīdus kārtībā.

Sakarā ar nenomaksāto sociālo nodokli no tādiem uzņēmumiem

atbrīvotajiem strādniekiem nav tiesību saņemt bezdarbnieku pabalstus. Laiku, par kuru nav samaksāts sociālais nodoklis, neieskaita kopējā darba stāžā, bet tas ietekmē pensijas apmēru. Līdz ar to pensionārs nevar saņemt pilnu pensiju pēc faktiski nostrādātajiem gadiem.

Daudzi rajona iedzīvotāji, kuri ir bezdarbnieki vai citādu iemeslu dēļ nav stājušies darba attiecībās, paši var papildināt kopējo darba stāžu likuma «Par valsts pensijām» 36. panta kārtībā, ja ir maksāts sociālais nodoklis. Gribu atgādināt, kas teikts likuma «Par valsts pensijām» 36. pantā. Tur nosaukti darba veidi, ko ieskaita darba stāžā. Vispārējā darba stāžā, kas dod tiesības uz darba pensiju, ieskaita jebkuru darbu vai nodarbinātības veidu neatkarīgi no darba rakstura, ilguma un pārtraukuma ilguma, kura laikā tiek kārtoti sociālās apdrošināšanas maksājumi (sociālais nodoklis). Darba stāžā, ja kārtoti sociālās apdrošināšanas maksājumi, ieskaita arī:

- obligāto karadienestu un karadienestam pielīdzinātos dienestus,
- dienestu militarizētajā apsardzē un speciālo sakaru iestādēs neatkarīgi no to resorpkautības, kā arī speciālās vai dienesta pakāpes,
- mācību laiku augstākajās mācību iestādēs, kā arī citās mācību iestādēs pēc vidusskolas beigšanas,
- pēcdiploma izglītības un kvalifikācijas paaugstināšanas laiku,
- pārejošas darba nespējas laiku, kas sācies darba periodā,
- laiku, kad kopts I grupas invalīds vai bērns invalīds līdz sešpadsmit gadu vecumam, vai cilvēks, kas vecāks par astoņdesmit gadiem,
- laiku, kad māte audzinājusi bēmus līdz astoņu gadu vecumam.

Likuma «Par sociālo nodokli» 6. pants paredz, ka personas, kuru nodarbinātības veidus ieskaita darba stāžā atbilstoši likuma «Par valsts pensijām» 36. pantam, ja par tām netiek kārtotas citu veidu sociālā nodokļa iemaksas, maksā sociālo nodokli viena procenta apmērā no iztikas minimuma summas. Patreiz valdības noteiktais iztikas minimums ir 28 lati.

Visiem rajona iedzīvotājiem, kuriem ir tādas tiesības, jāgriežas rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldē (Raina bulvārī 19, 26. istaba). Mēs iepazīstināsim ar instrukciju un kārtību, kādā jāveic maksājumi.

Diemžēl daudzas māmiņas, kuras audzina bērnu līdz astoņu gadu vecumam un tāpēc nekur nestrādā, nezina, ka, sākot ar 1991. gadu, lai ieskaitītu kopējā darba stāžā bērna audzināšanas laiku, jāmaksā sociālais nodoklis. Līdzīga situācija ir ar jauniešiem, kuri turpina mācīties pēc vidusskolas beigšanas.

Ja sociālā nodokļa maksājumi nav savlaicīgi izdarīti, par iepriekšējo periodu to nomaksāt vairs nevar. Likumā šāda iespēja nav paredzēta.

**G.Skutele,**

rajona sociālās apdrošināšanas pārvaldes vadītāja  
vietniece sociālās apdrošināšanas jautājumos

## Informācija zemniekiem

### Cik un kādu mēslojumu šoruden dosim ziemājiem

Organiskais mēslojums ne vien uzlabo augsnes auglību un ceļ ziemāju ražu, bet arī dod iespēju ietaupīt daļu rudenī iestrādājamo fosfora mēsli un pavasārī vajadzīgo slāpekļa mēsli daudzumu. Ļoti labi, ja ir jau iearīti kūtsmēsli. Var izmantot arī kūdras kompostus, kā arī to ar trūdvielām bagātu un ar mēsliem piesūcinātu masu, kas apaugusi ar nezālēm ir uzkrājusies pie pamestajām lielfermām. Pa ziemāju lauku var izlaist arī vircu un atīrīšanas iekārtu nosēdumus.

Pirms sējas augsne jāiekultivē visa ziemājiem dodamā fosfora un kālija minerālmēsli deva. Lai audzējamos ziemājus nodrošinātu ar fosforu un kāliju kā rudenī, tā arī pavasārī un nodrošinātu labus apstākļus pārziemošanai, noteiktu pietiekamas, bet arī taugības mēslojuma devas, jāzina, cik šo barības vielu ir uzkrājis augsne no iepriekšējos gados iestrādātā mēslojuma. Ja nav augsnes agroķīmiskās kartes, pareizi jānosēd augsnes paraugi un jānosaka barības vielu saturs augsne. Izdevumiem analizēt daudzārt atmaksāsies, lietojot mēslojumu taupīgākās devās.

Ja fosfora nodrošinājums augsne ir viduvējs, tad 40 c/ha augstas ziemāju ražas ieguvei jādod 3-4 c/ha parastā superfosfāta. Ja šādu ražu grib iegūt augsne ar zemu fosfora nodrošinājumu, tad deva jāpalielina par vienu centneru, bet, ja augsne ir augsts fosfora nodrošinājums — tad var ietaupīt 1-2 c superfosfāta. Ļoti efektīva ir granulētā superfosfāta iestrāde augsne rindās ziemāju sējas laikā. Iestrādājot rindās augu jauno saknīšu tuvumā 0,5-1 c/ha superfosfāta, pirms sējas dodamo devu var samazināt par divreiz lielāku fosfora mēsli daudzumu.

Ja kālija nodrošinājums augsne ir viduvējs, tad 40 c/ha augstas ziemāju ražas ieguvei jādod 1,5-2 c/ha hlorkālija vai 2-2,5 c/ha kālijsāls. Smeļšālnā augsne un ja nodrošinājums ir zems, tad deva jāpalielina par puscentneru, bet mālainās augsnes un ja nodrošinājums augsts — tad var puscentneru ietaupīt. Ja ziemājiem iestrādāti organiskie mēsli pietiekamās devās, arī kālija mēslus var ietaupīt.

Ja ir nodrošināti citi agrotehniskie un audzēšanas apstākļi un paredzēts iegūt augstākas ziemāju ražas, attiecīgi jāpalielina arī minerālmēsli devas. Ja minerālmēsli devas būs nepietiekamas, arī ziemāju ražas attiecīgi pazemināsies.

Normālos augsnes apstākļos slāpekļa mēsli ziemājiem rudenī nav jādod. Ar tiem nevar «izglābt» arī nokavētos termiņos sētus ziemājus.  
**V.Osmants,**  
Dr. agr.

## Ko iegūst un ko zaudē īrnieks, privatizējot dzīvokli

Tuvojoties 1. novembrim — dienai, kad tiks uzsākta privatizācija, — arvien biežāk nākas atbildēt uz šo jautājumu. Daudzi īrnieki vēlas uzzināt, ko viņi iegūs vai zaudēs, kļūdami par dzīvokļa īpašniekiem. Kā viens no likuma par dzīvokļu privatizāciju autoriem gribētu lasītājiem uz šo jautājumu atbildēt pavisam atklāti. Tā, kā parasti uz šo jautājumu atbildu vislabākajiem draugiem un tuvākajiem radiem.

### Ko īrnieki, privatizējot dzīvokli, var zaudēt?

**Pirmkārt**, lai iegūtu īpašumā dzīvokli, īrniekam, to pērkot, būs jāizlieto savī ģimenes locekļu sertifikāti. Atsevišķos gadījumos, kad dzīvokļa platība ir liela un zeme dārga, sertifikātu var nepietikt. Savukārt, ja īrnieks dzīvokli neprivatizē, tad sertifikātus var pārdot brīdī, kad to cena būs visaugstākā. Tomēr, ņemot vērā, ka dzīvokļa privatizācijai būs nepieciešami ne vairāk kā 40 procenti no visiem sertifikātiem, sagādāms, ka sertifikātu cena pieaugs lēni un vislabākajā gadījumā varētu sasniegt pagājušā gada rudenis cenu. Jāņem vērā, ka, jo vairāk sertifikātu īpašnieku gaidīs sertifikātu cenu celšanos un neprivatizēs dzīvokļus, jo zemākā būs sertifikātu tirgus cena.

**Otrkārt**, privatizējot dzīvokli, uz īrnieku plicēm pilnībā gulšies rūpes par dzīvojamās mājas remontu un uzturēšanu. Tiesa, šis krusts būs jānes visiem dzīvokļu īpašniekiem kopīgi, vienojoties par to, cik daudz naudas būtu jāiegulda mājas kosmētiskajam remontam, koplietošanas telpu un mājas apkārtnes labiekārtošanā un tīrīšanā. Domāju, ka pirmajos gados pēc dzīvokļu privatizācijas daudzviet šāda vienošanās būs grūti panākama, jo ne visi dzīvokļu īpašnieki vēlēšies sakārtot koplietošanas telpas un

mājas apkārtni. Jāsaka gan, ka topošais likums par dzīvokļa īpašumu paredz visai drakoniskus līdzekļus, kā ietekmēt nevēlīgus dzīvokļu īpašniekus. Tomēr tas būs nepatīkams uzdevums — kaimiņam plēsties ar kaimiņu. Jāņem vērā, ka komunistu laiku pārspēlētās sociālās vienlīdzības rezultātā universitātes profesors dzīvo dzīvoklī, kuram kaimiņos cauru dienā skan dzērāju klaiņas un pa logu tiek izbērti atkritumu spaini. Tātad izpratne par kārtību un tīrību vēl ilgu laiku paliks krasi atšķirīga. Tāpat naidīgam tirgotājam blakus dzīvo vientuļu pensionāru ģimenes, kuras tik tikko spēj saņemt pensiju dienu. Tātad daudziem, pat ja viņi vēlēšies, būs maz iespēju piedalīties mājas labiekārtošanā. Gadiem ritot, mazuļģimnieki pakāpeniski koncentrēsies vienās dzīvojamās mājās, varbūt pat rajonos, bet labāk situētie dzīvokļu īpašnieki — dzīvojamās mājās, kuru uzturēšanai varēs izlietot vairāk naudas.

Pirmajos gados pēc privatizācijas lielu daļu pirmo stāvu dzīvokļu īpašnieku būs grūti pārliecināt, ka arī viņiem ir jādod tikpat daudz naudas jūnta remontam kā piekto stāvu dzīvokļu īpašniekiem. Vai arī otrādi — būs gadījumi, kad pēdējo stāvu dzīvokļu īpašnieki nevēlēšies sakārtot pārplūdušos pagrabus, kas rada drēgnu pirmā stāva dzīvokļos.

### Ko īrnieki, privatizējot dzīvokli, iegūs?

**Pirmkārt**, īrnieki, kļūstot par dzīvokļu īpašniekiem, iegūs drošības izjūtu, kas rodas daudziem cilvēkiem, kam pieder kaut kas vērtīgs. Tomēr jāatzīst, ka ne visus īpašnieka apziņa gandarī. Daļai īrnieku tā nespēs kompensēt neērtības, ko radīs rūpes par savu jauniegūto

īpašumu. Manuprāt, stabilitātes izjūtas, kas rodas, iegūstot īpašumu, ir īpaši ir nepieciešamas šobrīd, kad mūsu sabiedrībā ir samīzušas sociālas problēmas, kad tik daudzi banku klienti zaudējuši pēdējos noguldījumus, kad liela daļa mūsu valsts iedzīvotāju neļūtas droši par savu rītdienu.

**Otrkārt**, pēc privatizācijas dzīvokļa īpašnieks iegūst daudz plašākas tiesības rīkoties ar dzīvokli. Ja īrniekam dzīvoklis pašam nebūs nepieciešams, to varēs nopirkt par nevērtīgu sertifikātiem pāris simtu latu vērtībā un pārdot, iegūstot labu peļņu. Šobrīd, lai pārdotu dzīvokli, tā īrnieks ir spiests veikt visādas no likumības viedokļa apšaubāmas kombinācijas ar dzīvokļa maiņām.

Daudzviet īrnieks ir spiests meklēt starpniekfirmu palīdzību un dažkārt pat dot kukuli pašvaldību ierēdņiem. Tādējādi īrnieks ir spiests kļūt gandrīz vai par noziedznieku. Turklāt šis birokrātiskais process ir bezgala garš un nervus bendējošs. Taču, ja īrnieks kļūš par dzīvokļa īpašnieku, viņš to varēs pārdot bez jebkādiem ierobežojumiem tāpat kā jebkuru citu mantu.

**Treškārt**, īpašumā iegūtu dzīvokli varēs dāvināt un atstāt mantojumā bērniem un mazbērniem, kā arī jebkurai citai personai. Šobrīd, ja īrnieks nomirst un dzīvokli nav pierakstījis īrnieka ģimenes locekļiem, dzīvoklis ģimenei iet zudumā.

**Ceturtkārt**, īpašumā esošo dzīvokli likumā noteiktajā kārtībā varēs apmainīt pret citu dzīvokli vai dzīvojamu māju. Lai to darītu, nebūs jāprasa atļauja no pašvaldības, dienām ilgi stāvēt garās rindās un klausoties ierēdņu rupjībās.

**Piektkārt**, dzīvokļa īpašnieks savu dzīvokli bez bažām varēs izīrēt

jebkurai personai, prasot jebkādu īres maksu. Šobrīd, ja īrnieks dzīvokli izīrē kādai citai personai, viņam jābaidās, vai par to neuzzinās pašvaldība un tiesas ceļā īrnieku neizliks uz ielas. Tāpat dzīvokļa īpašnieks atšķirībā no īrnieka savā dzīvoklī bez ierobežojumiem varēs pierakstīt jebkuru personu.

**Sestkārt**, dzīvokļa īpašnieks, atšķirībā no īrnieka, gadiem ilgi var savā dzīvoklī nedzīvot, un nevienam — ne pašvaldībai, ne kādām citām iestādēm — nav tiesību īpašnieku no dzīvokļa izlikt. Tāpat, nedzīvodams dzīvoklī, īpašnieks nezaudē dzīvokļa īpašuma tiesības.

**Septītkārt**, pēc dzīvokļa privatizācijas tā īpašniekam nebūs jāmaksā īres maksas. Daudziem īrniekiem šis apstāklis liksies mazsvarīgs, jo īres maksas ir samērā zemas. Īres maksas tik zemas ir tādēļ, ka valdība nepadodas pašvaldību atkārtotam spiedienam un neatceļ lēmumu, kurš neļauj paaugstināt īres maksu. Tai pašā laikā jāatzīst, ka īres maksas nesēd pat trešo daļu no tiem izdevumiem, kas nepieciešami pašvaldībām dzīvojamā māju pienācīgam remontam un uzturēšanai. Tādēļ prognozējams, ka pēc pāris gadiem, kad uzlabosies iedzīvotāju materiālais stāvoklis, valdība būs spiesta atcelt īres maksas ierobežojumus. Tādējādi pakāpeniski arī mūsu valstī izveidosies normāls īres tiesību tirgus, kad laba dzīvokļa īres maksas vairākkārt pārsniedz maksu par komunālajiem pakalpojumiem. Šādos apstākļos daudz dzīvokļu īrniekiem būs izdevīgāk par nīka sertifikātiem kļūt dzīvokļa īpašniekiem nekā maksāt augsto īres maksu.

**Astotkārt**, jāatceras, ka, privatizējot dzīvokli, vienlaikus īpašumā vai nomā uz 99 gadiem tiek iegūta zeme, uz kuras uzbūvēta māja. Tas

nozīmē, ja māja tiek nojaukta, dzīvokļa īpašnieks saglabā īpašuma vai nomas tiesības uz attiecīgo zemes gabalu. Daudzviet, it īpaši Rīgā, zeme ar laiku kļūs vērtīgāka par savu laiku nokalpojušām dzīvojamām mājām. Uzlabojoties valsts ekonomiskajam stāvoklim, plaši izvērsies celtniecība un dzīvokļu īpašnieki, nojaukusi māju, varēs pārdot zemes gabalu un gūt pieklājīgus ieņēmumus. Īpaši izdevīgi stāvokli būs tie 5586 valsts un pašvaldību viendzīvokļa māju īpašnieki, kuri vienlaikus ar māju īpašumā iegūs zemi.

**Devītkārt**, kļūstot par dzīvokļa īpašnieku, pret dzīvokļa ķīlu varēs saņemt kredītu bankās, tādējādi iegūstot nepieciešamos līdzekļus nelielas uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Ievērojot visus iepriekš aprakstītos dzīvokļu privatizācijas plusus un minusus, katram dzīvokļa īrniekam pašam būtu jāizlemj — privatizēt vai neprivatizēt savu dzīvokli.

Manuprāt, nepiedodama kļūda būtu neprivatizēt dzīvokļus, kuri atrodas mājās, kas ir labā tehniskā stāvoklī un uzceltas augstu vērtējamos rajonos. Tāpat, manuprāt, izdevīgi ir privatizēt tos dzīvokļus, kuri atrodas tehniski labā stāvoklī esošās mājās, neatkarīgi no mājas atrašanās vietas. Ir vērts nopietni padomāt arī par viendzīvokļa un divdzīvokļu māju privatizāciju; kā arī par to māju privatizāciju, kuras nav labā tehniskā stāvoklī, bet atrodas īpaši labās, perspektīvās vietās. Katrā ziņā, pirms dzīvokļu privatizācijas vienas mājas īrniekiem būtu jākonsultējas ar speciālistiem un jāiepazīstas ar mājas tehnisko dokumentāciju, kā arī savā starpā jāpārņurrā privatizācijas jautājumi.

**Jānis Lagzdīns,**  
Saeimas deputāts (NC)

## Līvānu taekwon-do kluba instruktors Jānis Grāveris un viņa «bezgalīgais ceļš»

◆ «Kāju roku ceļš» – tulkojumā no korejiešu valodas nozīmē «taekwon-do»

Šo austrumu cīņu veidu, kura dzimtene ir Ziemeļkoreja, pasaulē oficiāli atzina 1955. gadā, kad, pateicoties korejiešu cīņu vecmeistaram Ohoi Hong Hi, tika nodibināta Vispasaules taekwon-do federācija (ITF). Tomēr bijušajā Padomju Savienībā un arī Latvijā par šo cīņas veidu ilgu laiku nezināja, jo tas bija aizliegts ar likumu.

Latvijā taekwon-do federāciju 1989. gadā dibināja un vēl joprojām vada starptautiskais instruktors Vjačeslavs Semenkovs (meistarības pakāpe – 4. dans). Tajā pašā laikā arī Līvānos sporta kluba paspārnē izveidojās ITF sekcija, kura gadu darbojās kā Latvijas taekwon-do Līvānu filiāle un tikai pēc tam ieguva tiesības sacensībās pārstāvēt Līvānu sporta klubu.

Pirmie, kuri mēģināja šo nebūt ne tradicionālo cīņu veidu padarīt populāru Līvānos, bija instruktors Abajs Seksembajevs un Jānis Grāveris. Ilgu laiku viņi kopā trenēja savus audzēkņus, bet notikumi risinājās tā, ka Grāveris šo sadarbību 1993. gadā pārtrauca un 1994. gada septembrī izveidoja savu taekwon-do ITF klubu, kurš nu jau ir ieguvis pilsētā popularitāti.

Kā ietis šis ceļš, lai sasniegtu zināmu meistarību un tagad nodotu to tālāk saviem audzēkņiem? Par to – Jānis Grāveris:

– Tā devētajā cīņu vecumā, kurā cilvēks mēģina sevi pierādīt, es nepārtraukti radīju problēmas apkārtējiem, īsi sakot – biju huligāns. 16 gadu vecumā, dažādu apstākļu sakrītības dēļ, mainījās mana pasaules uztvere. Un paldies par to jāskata Vilnim Brencānam – manam pirmajam austrumu cīņu skolotājam, pie kura trīs gadus trenējos karatē un kurš tajā pašā laikā man mācīja izprast dzīvi un palīdzēja manu sliktu enerģiju ievirīt pareizajā gultnē. Bez viņa es tagad nebūtu nekas.

Vēlāk pievērsos taekwon-do, un tā, šajos 15 gados nepārtraukti trenējoties, austrumu cīņas kļuva par manu dzīves stilu un filozofiju. Mans augstākais sasniegums ir melnā josta – 1. dans. To man piešķīra pēc atestācijas 1994. gada 15. oktobrī Latvijas taekwon-do ITF prezidents Vjačeslavs Semenkovs. Lai to iegūtu, 1,5 gadus trenējos pie viņa Rīgā. Vispār Semenkovu uzskatu par savu autoritāti, kura līmeni man diezin vai izdosies sasniegt.

Mani labākie rezultāti sacensībās: 3. vieta pāru cīņā – spāringā (svara kategorijā virs 80 kg) pirmajā Latvijas taekwon-do ITF čempionātā 1992. gadā un 3. vieta spēka demonstrācijā otrajā Latvijas čempionātā 1994. gadā, kā arī piedalīšanās Latvijas izlases komandas sastāvā Baltijas valstu taekwon-do ITF turnīrā Sanktpēterburgā šī gada februārī. Lai gan Latvijas izlase nekādas rezultātus neguva, jo mūsejiem pietrūka pieredzes, tomēr apbrīnas vērts bija līmenis, ko demonstrēja citu valstu sportisti.

Un tikai tagad es jūtu, ka man ir pavērtas durvis uz austrumu cīņas mākslām un ka uz patiesu meistarību vēl jāiet tāls ceļš. Varbūt tāpēc arī pārtraucu sadarbību ar Seksembajevu, jo viņa treniņu stils man kļuva galīgi nepieņemams un tajos nebija praktiski nekādu izaugsmes iespēju.

Vispār taekwon-do varētu dēvēt par nūju ar diviem galiem. Eiropā to pēdējā laikā sāk pārvērst par visparastāko «mordoboju», pilnībā atkāpjoties no cīņas pamatprincipiem Austrumos, – no pieklājības, sirdsapziņas, izturības, paškontroles un cīņas gara. Man šis Eiropas variants nav pieņemams, es vēlos, lai mani audzēkņi taekwon-do uztvertu patiešām kā austrumu cīņas MĀKSLU. Tāpēc kopš pagājušā gada trenēju savu grupu.

– Kas finansē jūsu klubu un vai jūs atbalsta pilsētas dome?

– Pamatā iztikam no kluba biedru naudas (2,5 latī mēnesī no katra). Ļoti daudz mums palīdz pilsētas pašvaldība. Ar domes



priekšsēdētāja Visvalža Gercāna un Līvānu sporta kluba priekšsēdētāja Eduarda Kovaļova attieksmi esmu apmierināts. Viņi cenšas mums palīdzēt ar transportu, arī materiāli, cik nu tas ir iespējams. Arī pats esmu Līvānu sporta kluba valdē.

– Cik bērnu darbojas taekwon-do klubā un kādās grupās?

– Pašreiz trenējas 30 audzēkņi, tajā skaitā arī 6 meitenes. Kad dibinājās klubs, iestājās 52 cilvēki, daudzi tagad ir aizgājuši, jo ir grūti sevi nepārtraukti mobilizēt treniņiem un izturēt fizisko slodzi.

Pagaidām trenējami visi kopā – gan jaunākie audzēkņi, gan zināmu meistarību sasniegušie, bet tiks veidotas trīs grupas – jaunākie (līdz dzeltenās jostas pakāpei) un vecākie, kā arī tikko uzņemtajiem audzēkņiem, kuriem tiks dots 1 gada pārbaudes laiks, lai novērtētu viņu piemērotību šī cīņas veida apguvei.

– Pašreiz ir izsludināta jaunu dalībnieku uzņemšana. Vai pastāv kādi īpaši noteikumi, lai bērns varētu sākt treniņus, piemēram, vecuma ierobežojums, attiecīga fiziskā un psiholoģiskā sagatavotība?

– Vecuma ierobežojums pastāv. Mēs uzņemam audzēkņus no 10 līdz 18 gadiem, jo vecākiem vairs nav izredžu kaut ko sasniegt. Iepriekšēja fiziskā un morālā sagatavotība nav vajadzīga. To visu iegūst treniņu laikā. Gribru tikai piebilst, ka šie treniņi ir visai dārgs priekš, to vajadzētu ņemt vērā audzēkņu vecākiem.

– Katram sporta veidam ir sava treniņu specifika. Pastāstiet, lūdzu, kā notiek treniņi jūsu klubā?

– Taekwon-do mērķis, uz kuru iet šīs cīņas mākslas apguve, ir pieklājība, sirdsapziņa, izturība, paškontrolē, cīņas gars. Pēc viena mācību kursa (3 mēneši) apguves tiek pieņemti zvērests:

– ievērot taekwon-do principus un prasības;

– cienīt skolotāju un instruktorus;

– nekad nepielietot taekwon-do ļaunos nolūkos;

– būt tainības un brīvības aizstāvim;

– cīnīties par mieru bez kara.

Pēc tam vēl audzēkņiem jāliek eksāmens par tiesībām nēsāt cīņas formu – «dobok» (korej. val.).

Sākumā treniņos tiek panākta attiecīga audzēkņu fiziskā sagatavotība, izstrādātas kompleksās kustības (taekwon-do tehnikas slīpēšana). Kopumā taekwon-do ITF ir 24 kustību kompleksi, kur katrs atbilst savai sagatavotības pakāpei. Izejot jostas piešķiršanas atestāciju (testu), tie ir attiecīgā līmenī jāapgūst.

Ne mazāka loma atestācijā ir arī spēka demonstrēšanai deļū laušanā, kas prasa no sportista ne vairs fizisku, bet jau psiholoģisku sagatavotību. Un tas ir panākams tikai ilgstošos treniņos, kad sportists iemācās mobilizēt visu savu iekšējo enerģiju.

– Taekwon-do ITF ir starptautiska federācija, tāpēc – cik lielā mērā jūs esiet atkarīgi no tās treniņu plāna izstrādē un citās aktivitātēs, kuras saistās ar kluba darbību?

– Esam atkarīgi pilnībā. Katru gadu mēs Latvijas Taekwon-do federācijā iesniedzam darba plānus, kuru izpildei seko pats tās prezidents. Tāpat jāaskaņo piedalīšanās čempionātos, turnīros, arī visās pārējās aktivitātēs. Arī visi priekšlikumi un jauninājumi, ko mēs vēlētos ieviest, jāaskaņo ar federāciju.

– Ko jūsu audzēkņiem pa šiem gadiem izdevies sasniegt? Kādas meistarības pakāpes viņi ieguvuši?

– Te man jāskata, ka daži no viņiem pirms iestāšanās mūsu klubā jau bija trenējušies citur. Pašreiz no tiem, kuri uzreiz sāka trenēties pie manis, 10 nokārtojuši atestāciju dzeltenās jostas piešķiršanai. No audzēkņiem ar iepriekšēju sagatavotību trijiem tika piešķirta zaļā josta, vienai meitenei zilā un vienam audzēkņim sarkanā josta. Bez tam 1994. gadā 6 audzēkņi piedalījās otrajā taekwon-do ITF čempionātā un pārveda mājas 6 medaļas.

– Jūs pats strādājat policijā un ikdienā saskarati ar likumpārkāpumiem, ko izdarījuši pusaudži. Vai jūs nebauda tas, ka jūsu audzēkņi, kuri apguvuši taekwon-do, pēc tam izies ielās un, varbūt, mēģinās dažādus konfliktus vienaudžu vidū atrisināt ar fizisko pārspēku? Vai jūs kā pedagogs spējat viņos apvienot centienus pēc fiziskās meistarības ar augstu garīgu, kura visvairāk pietrūkst mūsu sabiedrībai?

– Ja es to nespētu, nekādā gadījumā nebūtu ķēries pie instruktora darba. Treniņos mācu audzēkņiem uzvarēt ne jau cīņas partnerus, bet trūkumus sevi, cenšos ieaudzināt atbildību par savu rīcību jebkurā situācijā. Arī vēlāk centīšos sekot viņu gaitām dzīvē, cik tas būs iespējams.

– Vai skolotāja darbs netraucē paša meistarības izaugsmei? Kura būtu tā virsotne, pie kuras jūs vēlētos apstāties?

– Es pats trenējos un mācos no saviem audzēkņiem. Bet strauji sasniegt kādu virsotni nevēlos, jo ar taekwon-do ir tā – jo lēnāk un pamatīgāk tu iesi uz meistarību, jo noturīgāka būs tehnika, kuru tu apgūsi. Nav svarīgi, kā tu uzstājies sacensībās, kādi tev ir tituli. Svarīga ir attieksme pret to, ar ko nodarbojies.

– Kā jūs komentētu teicienu: «Ja skolnieks nepārspēj savu skolotāju, tad skolotājs ir sliktāks»? Vai vēlaties, lai jūsu audzēkņi pārspētu jūs meistarībā?

– Ō, jā! Obligāti! Es alkstu pēc tā un darīšu visu, lai tā būtu. Saviem tagadējiem un nākamajiem audzēkņiem es vēlos pateikt to, ka mūsdienās ir ļoti liela dažādu cīņas veidu izvele un svarīgi tajā nekļūdieties, lai vēlāk nenonāktu strupceļā. Ja tu vairs neredzi augšanas iespējas meistarībā, ja tev liekas, ka visu jau esi sasniedzis, tas liecina, ka esi uz nepareiza ceļa. Jo ne jau velti korejiešu valodā «do» nozīmē «ceļš», – ceļš, kuram nav gala...

Daina Kursīte

◆ Attēlā: Līvānu taekwon-do kluba vecākās grupas audzēkņi ar savu instruktoru Jāni Grāveru (vidū).

A.Kursīša foto

## Sācijas mājāsaimniecību budžeta pētījums

◆ Pāreja uz tirgus ekonomiku saistīta ar nopietnām sociālām pārmaiņām sabiedrībā. Lai šī pāreja būtu demokrātiska un bez spriedzes, ir jāpēta un arī jāvada sociālie procesi kā valstī, tā arī atsevišķu iedzīvotāju slāņu līmenī. Sevišķa uzmanība jāpievērš sociāli neaizsargātajām ļaužu grupām (pensjonāri, daudz bērnu ģimenes, vientuļie cilvēki).

Daudzās pasaules valstīs sociālo procesu izpēti tiek izmantoti galvenokārt mājāsaimniecību budžetu apsekojumi. Arī Latvijas valdība 1994. gada 24. martā ar Pasaules banku ir parakstījusi nodomu protokolu, kura uzdevums ir Sociālās aizsardzības sistēmas radīšana mūsu valstī.

Lai sekmīgi noritētu mājāsaimniecības budžetu pētījums, 1995. gada aprīlī vairākos republikas rajonos un pilsētās tika organizēti izmēģinājuma apsekojumi. Šo «mācību» rezultāti tika izmantoti aptaujas anketu tālākai pilnveidošanai un darba organizācijas uzlabošanai. Mājāsaimniecību budžetu pētījums sākas 1995. gada septembrī. Tas tiek veikts augstā zinātniski teorētiskā un tehniskā līmenī. Šāda projekta īstenošana nebūtu iespējama bez Pasaules bankas un ANO Attīstības programmas līdzdalības. Pasaules banka sniedz palīdzību pētījuma sagatavošanā un skaitļošanas tehnikas un operatīvās poligrāfijas aprīkojuma piegādē, ANO Attīstības programma sedz arī atsevišķas izmaksas intervētāju personāla apmācībai. Šādas apmācības notika Jūrmalā Vaivāros, laikā no 1995. gada 19. līdz 24. augustam.

Mājāsaimniecības budžeta pētījuma programma sastāv no divām galvenajām daļām – «Mājāsaimniecības aptaujas» un «Mājāsaimniecības dienasgrāmatas» anketas.

«Mājāsaimniecības aptaujas» veidlapā intervētājs ierakstīs ziņas par mājāsaimniecības sastāvu, nodarbinātību, dzīvokli, ienākumiem.

«Mājāsaimniecības dienasgrāmatas» aizpildīs pati mājāsaimniecība. Šeit būs jāieraksta visi izdevumi, kas saistīti ar ražošanu un ģimenes patēriņu.

Apsēkojamo mājāsaimniecību izlase veidota pamatojoties uz starptautiski pieņemtam matemātiski statistiskām metodēm. Tika izmantoti iedzīvotāju reģistrā dati (pilsētās) un pagastu mājāsaimniecību sarakstu ziņas (laukos). Latvijā gada laikā paredzēts aptaujāt 8 tūkstošus mājāsaimniecību, vidēji vairāk nekā 600 ik mēnesi. Mājāsaimniecību budžetu pētījumus pēc minētās programmas un metodoloģijas paredzēts turpināt četrus gadus.

Preiļu rajonā apsekojamo mājāsaimniecību izlasē iekļauts Jersikas pagasts. Katru mēnesi tiks aptaujātas 7 mājāsaimniecības, pie kam, aptaujājamo mājāsaimniecību loks katru mēnesi mainīsies. Mājāsaimniecību aptauju veiks statistikas darbiniece, kura ierodoties ģimenē uzrādīs savu apliecību.

Aizpildīto anketu datus pēc sociālās programmas aprēķinās valsts statistikas nodaļas datoros. Pēc tam disketes tiks nogādātas galvenajā skaitļošanas centrā Rīgā, kur notiks tālāka datu apstrāde. Mājāsaimniecību sniegtā informācija ir konfidenciala, to neizpaušanu aizsargā Latvijas Republikas likums par statistiku (19. pants).

Mēs ceram uz mājāsaimniecību atsaucību un sapratni, jo tikai veicot šādu aptauju var uzzināt reālo iedzīvotāju dzīves līmeni.

R.Kirilova,

Preiļu rajona valsts statistikas nodaļas vadītāja v.i.

## «... būt pašiem par sevi vienmēr un visur!»

◆ 25. augusta vakarā Preiļu klubīnā «Somu pirts» notika kārtējā «... un pašam patīk» diskotēka. Šis pasākums atšķiras no citām diskotēkām ne tikai ar to, ka cenas bija augstākas, bet arī ar to, ka tajā piedalījās viens no Latvijas populārākajiem didžejiem DJ Japānis.

— Pastāsti par savu izaugsmi, proti, kā tu augi un kā tu kļuvi par tādu DJ Japāni, kādu tevi tagad pazīst?

— Vispār, manuprāt, tas ir garš stāsts. Es domāju, ka sevišķi daudz te nevajag aizķerties. Es esmu didžejs. Vairākus katreiz es to esmu savā bērībā vai agrā jaunībā, kas arī tagad vēl nav beigusies un vēl nebeigsies ilgi, apzinājies. Tagad patiešām tas ir ne tikai kaut kāda izpriecāšanās, tas ir maizes darbs, tas ir nopietns darbs. Tā nav izrādīšanās, es to daru no visas sirds. Ja man kāds to atņemtu, es nezinātu, ko darīt. Pagaidām tas darbs, ko es daru, man ir viss.

— DJ Japānis ir vairākus skatuvisks vārds?

— Nē, tā ir mana bērības palama, kas noteikti nav saistīta ar skatuves vārdu. Vienkārši mani tā sauc visi cilvēki. Mani dažreiz pat kaitina, ka vienmēr pievieno «didžejs». Vienkārši — Japānis. Visi mani draugi zina mani kā Japāni.

— Kāds ir tavš īstais vārds?

— Jānis Pastars.

— Kā tu sāki interesēties par mūziku?

— Es domāju, ka es neinteresējos. Vienkārši tā man pati kā tāda atnāca. Vecākais brālis kādreiz ar to mūziku trāki ņemās, un, teiksim, tas bija tāds pirmais iespaids, kas varbūt arī ietekmēja to lietu. Bērībā daudz klausās magnetofonu, bet ne katrs spēj ieklausīties. Tajos laikos, es uzskatu, tā tiešām bija pareizā mūzika. Vairākus tādēļ, ka toreiz bija ļoti grūti sameklēt kaut kādus ierakstus, un, kas jau nāca, tā tiešām bija laba mūzika. Vairākus jau arī tas, ka man kaut cik ir muzikālā dzirde pašam. Visādā ziņā tas sākās tieši bērībā, kad brālis nāca mājās, nesa lentes ar jauniem ierakstiem, klausījās. Es biju spiests klausīties, jo mēs, trīs brāļi, dzīvojām vienā istabā. Ko viens darija, to pārējie redzēja vai dzirdēja.

— Cik daudz darbs par DJ izmainīja tavu dzīvi?

— Es nezinu, vai tas noteikti varēja kaut ko izmainīt. Vēl jo vairāk es nezinu, kāda tā man līdz šim ir bijusi. Es pašreiz esmu kaut kādā nenoteiktā stāvoklī, kaut kur starp debesīm un zemi. Mainījies nav nekas. Es uzskatu, ka mani viss tikai atstās. Es eju uz priekšu, un ar to, manuprāt, cilvēkam tieši tā dzīve ir arī svarīga, ja viņš nestāv uz vietas. Turklāt, ja runā par pārmaiņām, tas man ir pilnīgi nepieciešams. Es visu laiku attīstos pats par sevi kā cilvēks, kā personība.

— Tu esi kļuvis populārs. Vai tas tev no vienas puses arī netraucē?

— Ir jau tā popularitāte reizēm slogs, uzliek kaut kādus pienākumus. Reizētas tiešām krit uz nerviem. Tas vairāk attiecas arī uz mani paziņām, bērības draugiem. Aizbrauc uz Balviem, uzreiz: «O! Sveiks, Japāni! Nu, tu jau tagad tāds slavens, bezmaz vai nesveicinies». Tā slava ir paša cilvēka izdomāta. Es pēc tās nedzenos. Tas nav galvenais. Tas ir mans darbs, ko daru ar baudu.

— Vadot diskotēkas, tu redzi visus cilvēkus dejojām. Vai tev tādās mirklis pašam negribas dejot?

— Nē. Es teikšu godīgi, ka man agrāk tiešām ārkārtīgi patika dejot. Es nezinu, kas ir noticis, bet es daudz lielāku baudu gūstu no tā, ka redzu citus dejojām. Es nenoliedzu, man pašam šād tad gribas uzdejojāt, bet tas ir vairāk kāda alkohola iespaidā. Ir arī tādi brīži, ka tā pat nav disene, tas ir vienkārši mirklis, brīdis, kad dzirdi - foršs gabals - un iešpojojies ritmā līdz. Man tas šķiet normāli. Es pazīstu ļoti maz didžejus, kas dejo.

— Runājot par tavām disenēm, kuri tad ir tie populārākie gabali tieši pašlaik?

— Es neuzskaitīšu konkrētas dziesmas. Vēl jo vairāk tāpēc, ka visā Latvijā ir pie-

nācīgā līmenī informācija, kas izpaužas to svaigo ierakstu atnākšanā līdz visurieni. Priekš es pārliecinājos, ka es ar sevišķi kaut ko jaunāku nevaru paspīdēt, jo te viss ir līmenī (mūzikas ziņā) stilā, dziesmu jaunumu ziņā. Viss ir populārs, kas ir valstī. Nekā cita nevaru piebilst.

— Kādu mūziku tu pats klausies?

— Man vairs nesanāk klausīties mūziku. Es mūziku neklausos jau apmēram trīs gadus, tam neatliek laika.

— Kā tu vērtē latviešu mūziku salīdzinājumā ar ārējiem?

— Es domāju, ka tā ir atsevišķas kategorijas, ko nedrīkst vispār salīdzināt. Es par to negribētu pat runāt, jo man ir grūti uzstāties kaut kādā muzikologa lomā, mūzikas kritiķa lomā. Es varu runāt par deju grupām. «Jauns mēness» man ārkārtīgi patīk. Tā ir mana mīļākā latviešu grupa. «Linga» — ļoti laba mūzika. Augstā līmenī ir «100. debija», «Sauls». Noteikti zemē nav metams duets «Divi», «Pamatinstinks». Es negribu kaut kādu stingu hierarhiju — pirmais tas, otrs tas, trešais tas. Nebūtu vienkārši godīgi. Es negribu, lai citi apvainojas, jo katram cilvēkam Latvijā noteikti patīk kaut kas savs. Nevajag domāt, ka tas, ko uzskatu es par labu, visiem obligāti jāklusās. Es neuzspiežu to.

— Kā tu domā, kas tu būsi un ko tu darīsi, teiksim, pēc kādiem gadiem desmit?

— Es pat nezinu, ko es darišu nākamgad. Pilnīgi. Man tā dzīve iet kaut kādā nekontrolētā pašpulsā. Viss notiek pats par sevi. Es ļaujos tam, kas ar mani notiek. Esmu kā upē iekritis balķis un peldu.

— Citreiz negribas kaut kādu noteiktību?

— Tu zini, grūti atbildēt. Reizēm gribas, teiksim, kaut vai mājās pavardu. Vairākus pārāk banāli skan. Nezinu. Man vispār diezgan maz pieturas punktu dzīvē,

jo, teikšu godīgi, es pilnīgi apjaušu to, ka nejutos tik nobriedis, pirmām kārtām, lai precētos, ja tas ir kādam atskaites punkts. Neesmu nobriedis, lai... Nezinu, kam lai. Es vēl nezinu, kas es īsti pats esmu...

— Tu esi slavens ne jau tikai kā DJ, bet arī kā anekdožu stāstītājs. No kurienes tu tās nē?

— O! Es nespārotu, kāpēc es tik viens tās atceros. To es nespārotu.

— Izstāsti anekdoti, ko pēdējā laikā esi dzirdējis!

— Galīgi muļķīga anekdote. Tipiska žurnāla anekdote.

Brauc vīrs ar sievu mašīnā. Pekšņi labais pagriezies. Vīrs apstājas un saka sievai: «Paskaties, vai tas pagrieziena rādītājs strādā vai nestrādā!» Viņa izbāž galvu un saka: «Strādā, nestrādā, strādā, nestrādā.»

— Kas ir tas, ko tu cilvēkos vērtē visaugstāk?

— Es domāju, ka uz to atbildēt ir visgrūtāk, jo, ja tu kādu spē vērtēt, tad tev pašam ir jābūt konkrētiem lēmumiem, uzskatiem pašam par sevi. Tas vairāk atkarīgs no situācijas. Kā rakstura īpašība tā ir tiri tāda «čomiska» uzticēšanās. Lai es esmu tāds blandoņa, dauzoņa, bet man noteikti vajag tādu cilvēku lociņu, kur ir savējie, kad tev nav jārunā, tu saproties bez vārdiem.

Tiem nav jābūt obligāti čaļiem, arī, teiksim, tāds nodrāzts jēdziens kā puīšu un meiteņu draudzība. Tas ir diezgan nopietni. Nav nekas lieks.

— Ko tu gribētu pateikt vai novēlēt «Novadnieka» lasītājiem?

— Domāju, sakarā ar šo laiku, noteikti nenokārt degunu. Man drausmīgi krit uz nerviem, ka katrs kaut, cik viņam grūti. No tās kaukšanas jau nekas labāks nebūs. Gribu novēlēt kaut kādu spitu. Galu galā būt pašiem par sevi vienmēr un visur! Tas arī viss.

Ar DJ Japāni sarunājās

Rasma Gertmane  
no Preiļu rajona jaunatnes  
koordinācijas centra

## Pirmajai tautskolai Latgalē — 150 gadi

Kad rudens krāso koku lapas zeltainas un gājputni sauc ardievas aizejošajai vasarai, kļūst rosīgāki bērni, jo tuvojas skolas laiks. Gaidot 1. septembri, kopā ar bērniem un mazbērniem arī pieaugušie biežāk piemin katrs savu skolu. Bet vai esam aizdomājušies līdz tiem tālajiem laikiem, kad šī skola sāka darboties? Vai, minot ierasto taku, iedomājamies, kādas bija mūsu skolas pirmās dienas?

Vārkavieši ir lepnī, jo viņu pagastu daudzina kā pirmās tautskolas dzimteni Latgalē. Šogad Vārkavas skola svin savu 150 gadu jubileju.

Ieskatisimies vēsturē. Kas tad notika pirms pusotra gadsimta Vārkavas pagastā? Tajā laikā Latgalē bija atrauta no citiem Latvijas novadiem, jo ietilpa Vitebskas guberņā. Cetur pirmās skolas jau bija radušās 17. gadsimtā. Latgalē bija vairākas atpalikušas un apspiestas gan ekonomiskā, gan nacionālā ziņā. Tomēr arī te dzīvojuši cilvēki, kas jau pagājušā gadsimta sākumā tiekušies pēc gara gaismas un domājuši par vienkāršas tautas izglītību.

Tādi bijuši arī brāļi Jānis un Indriķis Upenieki, dzimuši Vārkavas pagasta Šķilteros 18. gadsimta beigās.

Upenieki bijuši diezgan turīgi, jo līdzās zemkopībai nodarbojušies arī ar līnu tirdzniecību. Viņi uzpirkuši līnu no vietējiem zemniekiem, bet ziemā veduši pārdot uz Rīgu.

1820. gadā Jānim Upeniekam piedziņa dēls Ādams. Tēvs gribēja, lai dēls apgūtu zinības. Taču skolu Latgalē vēl nebija. Tāpēc Ādams tika atdots mācīties pie Vārkavas katoļu baznīcas mācītāja Jerezka. Tur viņš izglitojās desmit gadus, bet vēlāk tēvs ņēma Ādamu sev līdzi uz Rīgu tirgus gaitās.

Tiekoties ar citu pagastu zemniekiem, Upenieki uzzināja, ka kaimiņu novados zemnieki panākuši sava stāvokļa uzlabošanu. Vidzemē un Zemgalē tika drukātas grāmatas un citi periodiski izdevumi latviešu valodā, izveidotas skolas.

1841. gadā J. Upenieks raksta vēstuli Vitebskas gubernatoram ar lūgumu atļaut atvērt Vārkavas pagastā skolu zemnieku bērniem. Taču gubernators noraida šo lūgumu.

Apmēram pēc gada Jānis Upenieks pats brauc pie

gubernatora, kurš šoreiz ir ļoti nikns par šādu brīvdomību un liek latviešu zemnieku nogrūst no sava nama kāpnēm. Upenieks ir neatlaidīgs, dodas pie gubernatora vēlreiz. Tomēr tiek padzīts arī otro un trešo reizi.

1843. gadā gubernators, kārtējo reizi noklausījies Jāņa Upenieka lūgumu, izjautā viņu un beigās dod atļauju celt skolu. Taču atsakās sniegt palīdzību un jebkādas līdzekļus.

1844. gadā Jānis un Indriķis Upenieki par saviem līdzekļiem uzceļ skolu Vārkavas pagasta Rentgenavas ciemā. 1845. gadā skola sāk darboties. Pirmās skolotājs ir Ādams Upenieks. Viņš ir arī aktīvs cīnītājs pret apspiedējiem. Par pretošanos valdībai un arī par satīriskajiem dzejojumiem skolotāju vairākkārt smagi pēruši, taču tas nav ietekmējis viņa domas un rīcību. Vietējie iedzīvotāji cienījuši un aizstāvējuši savu skolotāju.

1861. gadā Ādamu Upenieku zemnieki ievēl par pagasta vecāko. Viņš aicina zemniekus nepildīt muižnieku rīkojumus, jo dzimtbūšana jau atcelta. Sākas sadursmes, muižnieki grib piespiest zemniekus pakļauties. Kādā sadursmē viens no muižniekiem iet bojā, un pēc šī gadījuma pārējie muižnieki piespiež Upeniekus skolu nojaukt. Taču brāļi uzceļ skolu no jauna Šķilteru ciemā. Vēlāk skola pārcelta uz Lieļajiem Klapariem, kas tagad ietilpst Vārkavas ciemā. Kalpotājas neuzmanības dēļ skola nodeg. Mācības turpinās irētās telpās, kamēr 1888. gadā skolai uzceļ jaunu ēku, kurā tagad atrodas Vārkavas tautas nams.

Par to, kāda šī skola bijusi 19. gadsimta pašos pirmajos gados, savā autobiogrāfijā stāsta publicists Antons Dzenis, kuru var dēvēt par Latgales ievērojamāko bibliofilu.

Mācības notikušas krievu valodā. Sākumā skolā gājuši tikai zēni. Pirmās sešas meitenes skolu sākušas apmeklēt tikai 1901./1902. mācību gadā.

Par skolotāju strādājis Grigorijš Šipulo pēc skolotāju semināra beigšanas. Mācīties vajadzējis četrus gadus. Skolā esot bijušas trīs nodaļas. Šipulo vairāk interesējies par trešo nodaļu, jo tajā mācījušies bērni, kam tajā gadā bija jāpabeidz skola. Pirmo un otro

nodaļu mācījuši vecākie skolēni. Visas nodaļas atradušās vienā telpā. Rakstīt vispirms mācījušies ar grīfeli uz tāfeles, pēc tam ar zīmuli uz papīra, tikai tad ar tinti.

Skolā bijusi saimniece, kas vārījusi pusdienas, un saimniecības pārziņis, kurš pircis produktus un mācījis bērniem vingrošanu. Lai piesaistītu bērnus skolai, rakstāmpiederumi un pusdienas kādu laiku bijuši par brīvu.

Mācību gada sākumā skolēnu bijis daudz, gada laikā skaits sācis dīt. Vecāki nelikuši bērniem mācīties, tāpēc palikuši uzcītīgākie. Rudenī bērni nesanāca skolā vienā laikā, jo daudziem bija jāiet ganos. Arī pavasarī šie skolēni beidza mācības agrāk. Bērni nepratuši krievu valodu un sākumā nezinājuši, ko viņiem jāautā. Lielāku vēribu skolotājs piedvērsis apdavinātākajiem audzēkņiem. Bijuši arī tādi, pie kuriem skolotājs gada laikā tā arī nepiegājis.

Ticības mācību pasniedzis mācītājs Kazimirs Daugaulovičs. Pirms stundu sākuma visi skaitījuši lūgšanu latīņu valodā.

Vēlāk par skolotāju ticis atsūtīts Vasiljss Ivanovičs Ivanovs. Bijis ļoti stingrs. Par nepaklausību sitis un atstājis bez pusdienām. Daudz bijis jāmacās no galvas dzejoļu krievu valodā.

Antons Dzenis savās atmiņās raksta, ka skolotājs stingri aizliedzis klases telpās runāt latviski. Taču ārpus klases skolēni gan runājuši latviski. Skolā bijušas divas bibliotēkas, viena — skolēniem, otra — pieaugušajiem. Ja skolēni gribējuši apmainīt grāmatas, īsumā vajadzējis atstāstīt izlasītās grāmatas saturu. Skolotājs Ivanovs mācījis bērniem arī dzīves gudrības, būt godīgiem, labi uzvesties. Pats viņš bijis taisnīgs, izturējies vienādi gan pret krieviem, gan pret latviešiem. Mācījis audzēt un kopt arī dārziņus. Pie skolas bijušas dažas ābeles un puķu dārziņš. Otrā pusē ceļam — kartupeļu un dārzāju lauks. Skolēni stādījuši arī eglītes gar ceļa malu.

Skolēni stājušies «Maija savienībā», kurā apvienojās putnu draugi. Iestājoties savienībā, bijis jānodod solījums nesist putnus, nejaukt ligzdas.

(Turpmāk vēl)

Aija Bitīns, Inta Klindžāne



Esi saimnieks savā sētā, novadā, valstī!

Ziedonis Čevers: "Cīvēkam Latvijā jājutās droši. Mēs gādāsim par likuma un tikuma spēku..."

Balsojiet par 9. sarakstu!



Vides izglītības programma skolai

Latvijas Universitātes Ekoloģiskais centrs izsludina jaunu pieteikšanos starptautiskam mācību projektam vides izglītībā...

arī fakultatīvajās nodarbībās vides izglītībā, kā arī dažādos interesu pulciņos un klubos ārpusklases mācību darbā...

Katrs projekta dalībnieks — skolotājs un viņa vadītā klase vai skolēnu grupa bez maksas saņems darbam nepieciešamos materiālus un mācību metodisko līdzekli.

Darbu šogad sākam 9. novembrī, bet skolotāju pieteikumus gaidīsim līdz 25. septembrim, norādot:

- 1) skolotāja vārdu un uzvārdu, 2) mācību priekšmetu un skolēnu vecumu, 3) skolas pilnu pasta adresi, 4) kontaktāruni, 5) privātās koordinātes — pēc vēlēšanās.

Pieteikumus adresējiet: Diānai Šulgai, Latvijas Universitātes Ekoloģiskais centrs, Raiņa bulv. 19, Rīga, LV 1586

Televīzijas programma

Sestdiena, 2. septembris

Latvijas TV I

9.00 Bezmaksas agitācijas lauku izloze. 9.30 No TV videofonēm. 10.00 Mielasts ar Mārtiņu Vincentā.

Latvijas TV II

8.00 — 11.00 Picca TV. 11.00 TV veikals. 11.30 Vai tu zini? 11.45 Kristīgā programma.

Krievijas sabiedriskā TV

6.30 TV rīts. 7.45 Metropoliņš Kirils. 8.00 Ziņas. 8.20 Lego. 8.50 Manas vasaras noslēpumi.

Svētdiena, 3. septembris

Latvijas TV I

9.00 Mūzikas svētdiena. 9.20 Bezrūpīgā svētdiena. 9.40 Skabarga. 10.40 Muzicē Auda.

1. sēr. 22.05 Zīmes. 22.50 Mirklis. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Hm... Pirms 6. Saeimas vēlēšanām.

1. sēr. 22.05 Zīmes. 22.50 Mirklis. 23.00 Nakts ziņas. 23.05 Hm... Pirms 6. Saeimas vēlēšanām.

Latvijas TV II 6.45 — 10.00 Picca TV. 17.40 Prizma Prim. 18.00 Franču videomūzika.

Krievijas sabiedriskā TV 8.00 Ziņas. 8.20 Tropu meitene. 9.10 Brīnumu lauks.

Otrdiena, 5. septembris

Latvijas TV I 8.00 Rīta bums. 9.00 Sensācija. 1. sēr. 9.50 Mielasts ar Mārtiņu Vincentā.

Latvijas TV II 6.45 — 10.00 Picca TV. 17.10 Tēvzemei un brīvībai.

Pirmdiena, 4. septembris

Latvijas TV I 8.00 — 9.00 Rīta bums. 18.00 Ziņas. 18.10 Karaliene Bona.

20.00 Laiks. 20.50 Raidījumu programma. 20.55 No pirmavotiem. 21.10 Mākslas filma.

Trešdiena, 6. septembris

Latvijas TV I 8.00 Rīta bums. 9.00 Ķirurgi. 10. sēr. 9.25 Maris, būs mans.

Latvijas TV II 6.45 — 10.00 Picca TV. 17.00 Prizma Prim.

Ceturtdiena, 7. septembris

Latvijas TV I 8.00 Rīta bums. 9.00 Ķirurgi. 11. sēr. 9.25 Nedēļas vidū.

Latvijas TV II

6.45 — 10.00 Picca TV. 16.10 Tēvzemei un brīvībai. 16.30 TV veikals.

Krievijas sabiedriskā TV 8.00 Ziņas. 8.20 Tropu meitene. 9.10 Dziesma - 95.

Piektdiena, 8. septembris

Latvijas TV I 8.00 Rīta bums. 9.00 Krimināllietu diviem 13.

Latvijas TV II 6.45 — 10.00 Picca TV. 17.10 Prizma Prim.

Krievijas sabiedriskā TV 8.00 Ziņas. 8.20 Tropu meitene. 9.10 E.Rjanzanova autorprogramma.

# Sludinājumi un reklāma ☎ 22305



**Joahims Zigerists**  
runā skaidru  
valodu



**Maize - pils**

Kāda maiznīca Liepājā. Kāda vecā kundze pēti četras maizes šķirnes: maizīti, kas maksā 18, 19, 20 un 21 santimus. Viņa ilgi stāv un pārdomā, jo viņas maicinā ir tikai kādi 70 santimi. Viņa ļoti gribētu nopirkt mīksto baltmaizīti par 21 santimu. Pēc pamatīgas pārdomāšanas viņa nopērk maizi par 18 santimiem. Pārdeveja man saka: "Bieži šai vecajai māmīnai jādzīvo pusbadā." Savas pils atjaunosanai Ulmanis izlietois 1,5 miljonus latu. Apzēlīti ūdenskrāni no Francijas, dizkoks no Brazīlijas mežiem, kristāla lustras no Austrālijas, flizes no Itālijas, Mercedes 600, kas maksā 500 000 Austrālijas dolāru. Par visu to lai es kluseju!



**PRIVATIZĀCIJAS AGENTŪRA PAZĪNO, KA IR UZSĀKTA VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS GĀZE" PRIVATIZĀCIJA.**

Objekta juridiskā adrese: Bļieķu iela 6, Rīga, LV - 1139.

Objekta struktūrvienību atrašanās vietas:

Inčukalna pazemes gāzes krātuve	Ragana, Rīgas rajons, LV - 2144
Rīgas sašķidrīnātās gāzes eksporta bāze	Krēmeru iela 20, Rīga, LV - 1007
"Gāzes transports"	Biķernieku iela, Rīga, LV - 1079
filiāle "Rīgas līcis"	Stokas iela 61/63, Jūrmala, LV - 2015
filiāle "Rīgas gāze"	Vagonu iela 20, Rīga, LV - 1009
filiāle "Valmieras gāze"	Lilijas iela 2, Valmiera, LV - 4200
filiāle "Liepājas gāze"	Vecā Ostmala 16/18, Liepāja, LV - 3400
filiāle "Daugavpils gāze"	K.Valdemāra iela 24, Daugavpils, LV - 5400

Fiziskās vai juridiskās personas, kuras vēlas privatizēt šo objektu, var iepazīties ar informāciju par to Privatizācijas aģentūrā un saskaņā ar 1994.gada 3.marta likuma "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" 21.pantū iesniegt savus priekšlikumus Privatizācijas aģentūrā līdz 1995.gada 30.septembrim.

Personas, kurām ir pirkuma tiesības, var pieteikties Privatizācijas aģentūrā divu mēnešu laikā no šī paziņojuma publicēšanas oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

Privatizācijas aģentūras adrese:  
K.Valdemāra iela 31, LV - 1887, tālr. 328533 vai 321929.

**Līvānu virsmežniecībā šī gada 27. septembrī plkst. 12.00 tiek organizēta CIRSMU IZSOLE.**

Dalības maksa — Ls 20.

Par cirsmu apskati zvanīt:

Virsmežniecība

42296, 44035;

Atašienes mežniecība

252-77218;

Līvānu mežniecība 44539;

Preiļu mežniecība 22573;

Aglonas mežniecība 15231.

**SIA «Gaujas koks»**  
Iepērk svaigi zāģētus egles un priedes zāģbaļķus, diametrs 18-20 cm par 32 \$, 22-24 cm par 37 \$, 26-36 cm par 40 \$, 38-42 cm par 45 \$.  
Resngalā diametrs ne vairāk par 50 cm. Ir transports.  
Tālrunis 927739.

**Pārdod**

lietu velas mazgājamo mašīnu ar centrifūgu. Zvanīt 21270;

Opel Kadett, 1980.g., 1,3 S. Tel. 23412.

**Pērk**

gaļu. Tālr. 23412.

**Maina**

vienistabas dzīvokli ar ērtībām pret divistabu bez ērtībām. Visi Preiļos. Tālr. 24650;

sēklas miežus pret sēklas rudziem. Zvanīt 24406 pēc 21.

**Pērk cirsmas.**

Tālrunis 8-29-353379

Preiļu rajona padome iznomā autoservisu Preiļu rajona Rožupes pagasta «Pētemiekos». Kontakttelefonis 22407, 22235.



**4. septembrī 6. Saeimas LNNK un Latvijas Zaļās partijas deputātu kandidātu saraksta prezentācija**

Plkst. 16.00 Līvānu KN piedalās P.Tabūns, V.Puriņa, B.Spridzāns, A.Zeimuls-Prīzevoits u.c.; plkst. 19.00 Preiļos kinoteātrī «Ezerzeme» — A.Seile, B.Pētersone, I.Kalniņš, V.Paškevičs, O.Drege u.c.  
*Aktiera Pētera Liepiņa koncerts.*

**Preiļu pilsētas skolēnu jaunrades nams, Raiņa bulv. 26, 1995./96. m.g. uzņem audzēkņus šādos pulciņos:**

- zīmēšana, ● dekoratīvā noformēšana, ● darbs ar papīru, ● mezglošana, ● rokdarbi, ● aušana, ● šūšana un modeļošana, ● sadzīves kultūra, ● klūdziņu pišana, ● ādas apstrāde, ● rotaļlietu izgatavošana, ● leļļu teātris, ● teātris, ● «Ābecīte», ● angļu valoda, ● latviešu valoda, ● koriģējošā vingrošana.

Pieteikties līdz 10. septembrim. Tālrunis uzziņām 22301 vai 23380.

Visus interesentus 5. un 6. septembrī no plkst. 10 līdz 14 aicinām uz **INFORMĀCIJAS DIENU.**

**Pārdod**

BMW-318i (pārejas modelis), 1983.g. Tel. 46765 vakaros;

IŽ-2715 kombi, VAZ-2102, M-2140. Tel. 21943;

M-412 rezerves daļas. Tel. 21558;

UAZ-3303-01, 1985.g., Audi-100 CD, 1983.g. Tel. 21932 vakaros;

traktoru DT-75, 1989.g. ar agregātiem, M-2141, 1990.g. Tel. 256-60241;

Opel-Ascona, 1985.g., 1,6 s, ideālā kārtībā, baltā krāsā, stūres pastiprinātājs, elektriskie spoguļi pacelāji, jaunā tehniskā apskate. Cena \$ 2800. Zvanīt Rīgā 8-22-360973 vakaros vai 39542;

jaunus kultivatorus K-2,2 par Ls 170, K-2,8 par Ls 200, K-3,2 par Ls 230. Tel.23798;

ūdēnsildītājus 100 l — 90 lati; 80 l — 72 lati; 50 l — 62 lati; 30 l — 52 lati; 10 l — 40 lati. Garantija viens gads. Tel. 42455;

zirgu. Tel. 24623;

darba ķēvi. Tel. 46703 vakaros;

šķirnes tekus (aunus). Tel. 23097;

kālija un fosfora virsmēslājumu ziemājiem. Tel. 42328;

2 istabu dzīvokli privātmājā Daugavpilī, ir centrālā apkure, ūdensvads, kanalizācija, zeme. Tel. 8-254-35389;

0,25 ha lielu apbūves gabalu Preiļos, uzsākta mājas celtniecība, ir projekts un celtniecības materiāli. Tālr. 23349;

2 istabu dzīvokli ar ērtībām Preiļos. Tel. 23349;

5 ha zemes pie Līvānu pilsētas robežas (bij. Aizpuriešu fermas ganības). Tel. Līvānos 44303, Ogrē 8-250-46434;

sešviļņu šiferi. Tel. 23643 vakaros;

vistas ar cāļiem, foksterjera kucēnus. Tel. 46745;

zemeņu stādus. Tel. 46749.

**Pērk**

kartupeļus. Zvanīt 56824 rītos, vakaros;

cūkas dzīvsvārā līdz 150 kg. Tel. 42328;

1,5 vai 2 istabu dzīvokli Preiļos. Tel. 21943 pēc 21.00;

cūkgaļu, teļu un jaunlopu gaļu un aitas dzīvsvārā. Tel. 55625;

**Maina**

divistabu dzīvokli Līvānos pret līdzvērtīgu Preiļos (siera rūpnīcas rajonā nepiedāvāt). Tel. 23865 vakaros;

labiekārtotu 3 istabu dzīvokli Jēkabpilī pret dzīvokli Preiļos, ir varianti. Tel. 36606.

**Dažādi**

remontē traktoru degvielas sūkņus. Pārdod virzulu grupas T-25, MTZ, SMD. Zvanīt 54714 pēc 20 vai agri no rīta.

**Visos jautājumos, kas saistīti ar Loginovu zemes īpašumu Preiļos Rēzeknes ielā, lūdzam griezties SPK, Preiļos, Kārsavas ielā 4, 2. stāvā, šūšanas ateljē telpās no 6. līdz 20. septembrim no 9 līdz 17.**

**Piedāvā darbu Aglonas stacijā buka celtna mašīnistam ar traktorista tiesībām. Tālr. 8-254-73270, 73217.**

Reiz katram ir pēdējā taka, Kur aizejot skumjas nāk līdz. Esam kopā ar Annu Ardinsku, no TĒVA atvadoties. Vārkavas vidusskolas kolektīvs

Klusejiet, klusejiet šodien, vasaras vēji, Pēdējā gaitā sapņi un jaunība iet. Grūti ir aiziet, ai, draugi, tīciet, cik grūti, Ja ar tūkstoš balsim dzīve pie sevis sauc. Izsakām līdzjūtību Bricu ģimenei sakarā ar DĒLA, VĪRA un TĒTA pāragro zaudējumu. P/s «Pelēči» likvidācijas komisija

Cilvēka mūžs ir tik līdzīgs koklei, Pārtrūkst stīga un viss paliek kluss... Izsakām dziļu līdzjūtību Jāņa Matisāna tuviniekiem, VINU smiltājā izvadot. Aglonas ģimnāzijas kolektīvs

Tēti, kam tik steidīgs bijis? Kam tik agri gāji prom — Mēs tak vēl tik mazas, mazas, — Kā lai lielas izaugam? Sērojam kopā ar Santu, Daigu un māmiņu sakarā ar TĒVA un VĪRA tragisko nāvi. Pelēču pamatskolas 2. un 3. klases bērni, vecāki un audzinātājas

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē Mums neiznāks ar tevi parunāt. Bez tevis dienas uzausis un dzisis, Bez tevis vasarai būs jāaiziet. Esam kopā ar Aivara Brica tuviniekiem, VINU pāragri smiltājā izvadot. SIA «Sentiments» kolektīvs

Izsakām dziļu līdzjūtību Normundam Ivzānam sakarā ar TĒVA nāvi. Sporta kluba «Cerība» kolektīvs

**NOVADNIEKS**

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759. Pasūtījuma indekss 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,56. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

**Redaktors Pēteris Pizelis**

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespeļsts SIA «Latgales druka», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespeļdums. Metiens 4850..